

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

30.6.2025

Shanshan New Material (Finland) Oy, grafitanodmaterialfabrik, Korsholm

Motiverad slutsats

Den motiverade slutsatsen är kontaktmyndighetens motiverade slutledning om projektets betydande miljökonsekvenser. Slutsatsen grundar sig på bedömningsbeskrivningen, åsikterna och utlåtandena om den samt kontaktmyndighetens egen granskning med stöd av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan MKB-lagen).

1 Uppgifter om projektet

Projektets namn och läge

Shanshan New Material (Finland) Oy, grafitanodmaterialfabrik, Korsholm

Den projektansvarige

Shanshan New Material (Finland) Oy

Sweco Finland Oy har varit konsult för utarbetning av bedömningsbeskrivningen.

Kontaktmyndighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten har varit kontaktmyndighet för projektet.

Den projektansvariges beskrivning av projektet och projekialternativen

Shanshan New Material (Finland) Oy planerar att bygga en produktionsanläggning för grafitanodmaterial i GigaVaasas storindustriområde i Korsholm, nära gränsen mellan Korsholm och Vasa. I alternativ ALT1a är det meningen att anläggningen ska producera 20 000 ton grafitanodmaterial per år och i alternativ ALT1b 100 000 ton grafitanodmaterial per år. Råvarorna i processen är koks (en biprodukt från oljeraffinering), sfärisk grafit som raffinerats från naturlig grafit samt bitumen, som är en biprodukt från oljeraffinering. I alternativ ALT1a produceras totalt 7 700 ton och i alternativ ALT1b 38 500 ton kokspulver och andra biprodukter per år. I alternativ ALT0 genomförs inte projektet.

30.6.2025

Produktionsprocessen omfattar flera olika värmebehandlingsskeden i olika ugnar och i olika temperaturer. Grafitering sker i en temperatur om 3 000 °C. Dessutom omfattar produktionsprocessen krossning, pulverisering och sällning av råvaror i olika skeden.

Alternativ i bedömningen:

ALT1a: Byggande av en produktionsanläggning för syntetisk grafit i GigaVaasas område i Korsholm. Anläggningen producerar 20 000 ton grafitanodmaterial per år av koks (biprodukt från oljeraffinering), sfärisk grafit (raffinerats från naturlig grafit) samt bitumen (biprodukt från oljeraffinering). Varje år erhålls dessutom totalt 7 700 ton finmalet kokspulver och andra biprodukter.

ALT1b: Byggande av en produktionsanläggning för syntetisk grafit i GigaVaasas område i Korsholm. Anläggningen producerar 100 000 ton grafitanodmaterial per år av koks (biprodukt från oljeraffinering), sfärisk grafit (raffinerats från naturlig grafit) samt bitumen (biprodukt från oljeraffinering). Varje år erhålls dessutom totalt 38 500 ton finmalet kokspulver och andra biprodukter.

För båda projekialternativen finns två nedkylningslösningar: nedkylning med hjälp av ett centraliserat nedkylningssystem på storindustriområdet och nedkylning med hjälp av kyltorn. Innan projektet för en produktionsanläggning genomförs beaktas behandlings- och förpackningsterminalen för grafitmaterial som ska byggas på området i bedömningen av produktionsanläggningsprojektets konsekvenser till nödvändiga delar som en del av anläggningshelheten.

ALT0: projektet genomförs inte, det s.k. 0-alternativet.

2 Ärendets anhängiggörande

Den projektansvarige Shanshan New Material (Finland) har gjort förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsförfarande) anhängigt i projektet genom att skicka ett program för miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsprogram) till kontaktmyndigheten 15.5.2024. Bedömningsprogrammet var framlagt till påseende 22.5.2024–21.6.2024 och kontaktmyndigheten gav utlåtande om programmet 5.8.2024.

Den projektansvarige skickade 6.3.2025 en miljökonsekvensbeskrivning till kontaktmyndigheten (nedan bedömningsbeskrivning) för behandling och för att myndigheten ska ge sin motiverade slutsats.

Projektets behov av ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning bestäms på basis av MKB-lagen, bilaga 1 punkt 6) c) integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där det framställs oorganiska kemikalier.

30.6.2025

3 Meddelande om bedömningsbeskrivningen och hörande

Kontaktmyndigheten meddelade om bedömningsbeskrivningen och att den är framlagd till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och ge utlåtande genom en offentlig kungörelse 13.3.2025– 30.4.2025. Kungörelsen och bedömningsbeskrivningen inklusive bilagor publicerades på NTM-centralens webbsida www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten och på miljöförvaltningens webbsida www.miljo.fi/shanshan-grafitanodmaterialfabrik-MKB.

Meddelande om kungörelsen har skickats till Korsholms kommun och Vasa stad för publicering på kommunens och stadens webbsidor. Dessutom har information om bedömningsbeskrivningen och att den är framlagd till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden publicerats 13.3.2025 med annonser i tidningarna Ilkka-Pohjalainen och Vasabladet.

Under samrådstiden har det varit möjligt att stifta bekantskap med bedömningsbeskrivningen i pappersform på Korsholms kommuns ämbetshus och Vasa stads medborgarinfo.

Ett infomöte för allmänheten ordnades om bedömningsbeskrivningen 25.3.2025 kl. 17:30–19.30 på adress Futura I, konferensrum Prima, 1 vån., Företagaregatan 17, 65380 Vasa och på distans via Teams. Utöver kontaktmyndighetens och den projektansvariges representanter deltog 24 personer i infomötet och 4 personer deltog på distans. Under informationsmötet lyftes frågor fram om bland annat konsekvenserna av fabriksutsläpp för skogarna och byggnaderna, luktolägenheter, resultatens framställningssätt, elförbrukning och produktion och huruvida projektet förutsätter batterilager.

4 Utlåtanden och åsikter om bedömningsbeskrivningen

Kontaktmyndigheten har begärt utlåtande om bedömningsbeskrivningen av kommunerna i projektets influensområde och av andra myndigheter som ärendet sannolikt berör. Sammanlagt 11 utlåtanden och 2 åsikter om bedömningsbeskrivningen har lämnats in till kontaktmyndigheten.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens uppfattning om samrådsresponsens centrala innehåll. Utlåtandena och åsikterna finns i sin helhet på adress www.miljo.fi/shanshan-grafitanodmaterialfabrik-MKB. Uppgifter som anses vara personuppgifter har tagits bort ur utlåtandena och åsikterna som publiceras på webbplatsen.

Sammandrag av utlåtanden

NTM-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för trafik och infrastruktur konstaterar att bedömningen av trafikkonsekvenser verkar huvudsakligen vara tillräcklig. De mest betydande trafikkonsekvenserna uppstår på grund av byggarbetet, men även konsekvenserna under drift är måttliga i alternativ ALT1b. Det är viktigt att förena byggarbetet med andra projekt för att minimera de kumulativa konsekvenserna av trafiken. När det gäller konsekvenserna under drift minskar användningen av andra hamnar än Vasa hamn även konsekvenserna i Vasa centrum eller Sundom, men ökar transportprestationen och dess skadeverkningar, vilket skulle ha kunnat specificeras noggrannare i beskrivningen. Åtgärder som behövs i närområdets landsvägsnät skulle ha kunnat utredas som en del av metoderna för att minska trafikkonsekvenserna.

Finavia Abp anser att det är bra att fördröja dagvattnen i ett system under jorden, minska storleken på den öppna dagvattenbassängen och täcka över den med nät för att hindra fåglarna från att ta sig in i bassängen. I närheten av flygplatsen får det inte bildas vattendammar som kan locka till sig fåglar och således orsaka risker för flygtrafiken. Under byggfasen och drift får det inte uppstå flygtrafikriskerande utsläpp i form av damm, rök, dimma, gas eller lösa partiklar och vibrationer av sprängningar får inte påverka funktionen hos flygtrafikledningens anordningar. Vid planering av belysning måste flygstationen beaktas. Det är skäl att granska konsekvenserna av eventuell solenergiproduktion för flygtrafikens säkerhet i planeringens inledande skede. I den fortsatta planeringen måste eventuella konsekvenser för flygtrafiken beaktas såsom även begränsningarna som flygtrafiken medför för verksamheterna på området. Finavia påminner om att även anordningar och konstruktioner under byggtiden kan behöva flyghindertillstånd.

Naturresursinstitutet har inget att yttra om bedömningsbeskrivningen.

Västkustens miljöenhet, miljöhälsovården konstaterar att de som bor i närheten av projektområdet inte får exponeras för hälsoskadliga luftföroreningar i partikel- eller gasform. Det är sannolikt att ändringar av gränserna för koncentrationer enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning (545/2015) övervägs så att de motsvarar WHO:s nuvarande dygnsmedelvärden. Miljöhälsovården rekommenderar att riktvärdena följs. Den tillfälliga kolmonoxidhalten i inomhusluft får inte överskrida 7 mg/m³.

Bullret bör hållas under riktvärdena. Oskäligen olägenheter av buller och vibrationer på grund av trafiken bör förhindras. Skolorna och daghemmen får inte utsättas för sanitära olägenheter.

Projektet får inte orsaka olägenheter för vattenkvaliteten eller vattenavgivningskapaciteten i privata brunnar och eventuella konsekvenser för den allmänna badstranden bör beaktas.

30.6.2025

Projektets direkta och indirekta konsekvenser för miljön och människans hälsa samt samverkan av alla planerade verksamheter på GigaVaasa-området borde bedömas omsorgsfullt.

Västkustens miljöenhet, miljöskyddet konstaterar att alternativ ALT1b orsakar avsevärt större miljökonsekvenser än alternativ ALT1a, i synnerhet när det gäller elförbrukning och klimatkonsekvenser.

I fortsättningen bör buller, avloppsvatten och avloppsslam, sura sulfatjordar, miljörisker och konsekvenserna för grundvattnen samt Toby-Laihela å beaktas. Åtgärder för att lindra och minska utsläppen bör utredas och genomföras. Lagring och slutdeponering av jordmassor kan kräva miljötillstånd och krossverksamheten en bulleranmälan.

I bedömningsbeskrivningen behandlas tekniken för att rena luftutsläpp, reningsgraden och beredskapen för störningssituationer obetydligt eller inte alls. I beräkningarna av luftutsläppen bör osäkerhetsfaktorerna och projektens samverkan beaktas.

Korsholms kommun konstaterar att projektet är genomförbart, men lindrande åtgärder bör genomföras. Ändringarna av detaljplanerna I och II för Granholmsbacken har framförts, men en beskrivning av de gällande detaljplanerna saknas.

Verksamhetens koldioxidavtryck är betydande. Direkta och indirekta klimatkonsekvenser måste hållas isär, annars ger konsekvensbedömningen en felaktig bild av projektets direkta regionala och lokala klimatkonsekvenser.

Resultaten från modellering av luftutsläppen är förknippade med osäkerhet och vissa luftutsläpp bör utredas mera ingående. När det gäller utsläpp i luft bör WHO:s gränsvärden följas.

Alternativa lösningar på nedkylning säkerställer anodmaterialproduktionen i störningssituationer. Kyltornen kommer att orsaka visuella konsekvenser i miljön. Kylvattnet bör underskrida gränsvärdena som har ställts upp för industriavloppsvatten för att vattnet ska kunna avledas till Påttiska reningsverket.

Uppföljningen av miljökonsekvenser bör kompletteras när det gäller luftkvalitet, buller, avloppsvatten samt trafikuppföljning och kontroll. I bedömningen av samverkan bör alla projekt på GigaVaasa-området beaktas. I den fortsatta planeringen bör dagvattenutredningen och planen för dagvattenhantering beaktas. Det bör också säkerställas att detaljplansbestämmelserna samt lagar, förordningar och andra anvisningar som gäller utsläppsgränserna efterföljs.

Österbottens museum anser att bedömningsbeskrivningen framför projektets visuella konsekvenser i det omgivande kulturlandskapet och den byggda kulturmiljön på en tillräcklig nivå och korrekt. Även föreslagna

30.6.2025

åtgärder för att lindra negativa konsekvenser torde vara på sin plats och de bör beaktas i den fortsatta planeringen av projektet.

Österbottens räddningsverk konstaterar att bedömningsbeskrivningen är övergripande och tydlig ur räddningsmyndighetens synvinkel. Österbottens räddningsverk påminner om skyldigheten i räddningslagen (379/2011), enligt vilken verksamhetsutövaren och byggnadens ägare och innehavare för egen del måste förebygga eldsvådor och andra farliga situationer, förbereda sig på att skydda personer, egendom och miljön samt släcka eldsvådor och vidta andra räddningsåtgärder och trygga utrymningsvägar. Räddningsmyndigheten rekommenderar aktörerna i hela området att inrätta en industribrandkår för området.

Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f. konstaterar att det behövs ett eget avloppsreningsverk på GigaVaasa-området, eftersom Påttiska reningsverket inte passar för industriavloppsvatten. I konsekvensbedömningen har eventuella vatten från pannor och tvättning inte behandlats. Jämförelse av PAH-föreningar med ett annat område för tung industri är tvivelaktigt, enskilda utsläppskomponenter bör jämföras med strängare miljö- och hälsonormer. Utsläppen i luft och deras konsekvenser borde ha utretts noggrannare. Avledande av orenat dagvatten i Toby-Laihela å orsakar skadliga konsekvenser. Dagvattnen bör återvinnas som process- eller kylvatten. Beskrivningen av kylvattenhanteringen är bristfällig. I utlåtandet lyfts också säkerställandet av tillgången till grön elektricitet fram. I projektet bör försiktighetsprincipen efterföljas.

Säkerhets- och kemikalieverket Tukes har inget att tillägga till innehållet i sitt utlåtande om bedömningsprogrammet.

NTM-centralen i Egentliga Finland, fiskerimyndigheten hänvisar till sitt utlåtande om bedömningsprogrammet och konstaterar att konsekvenserna på grund av värmeökningen i kylvattnen och spridningen av vattnen (ökning från kraftverkets nuvarande verksamhet) för fiskbestånden och yngelproduktionen bör bedömas. Konsekvenserna av sur avrinning från projektområdet för fiskbestånden och yngelproduktionen i Toby-Laihela å och Södra Stadsfjärden bör bedömas noggrannare så att eventuella konsekvenser har utretts såsom även samverkan av sur avrinning tillsammans med andra projekt på området.

Sammandrag av åsikter

Åsikterna tar ställning till följande delområden i bedömningen:

Människornas levnadsförhållanden, hälsa och trivsel: Trafik genom bostadsområden bör inte tillåtas på grund av konsekvenser på grund av buller och vibrationer samt trafiksäkerhetsproblem. Projektet påverkar människornas hälsa och trivsel samt miljöns tillstånd på ett omfattande sätt.

30.6.2025

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning: Miljökonsekvenserna av marktäkt och deponering av jordmassor borde ha framförts som en del av konsekvensbedömningen. De bör framföras i samband med tillståndprocessen. Naturutredningarna borde ha gjorts och bör göras i ett större område. Koldioxidavtrycket som byggande av vägar orsakar såsom även förlusten av naturområden bör utredas. I bedömningsbeskrivningen framförs inte kylvattenrörets placering och inte heller naturområdena i rörets område. I bedömningsbeskrivningen saknas en konsekvensbedömning av kraftledningen som ska byggas såsom även elektricitetens ursprung, elproduktionsutsläpp och naturförluster. Ursprunget till naturgasen som levereras är inte känd.

Utsläpp i luft och vatten, djurlivet: Luftutsläppen är relaterade till rikt- och gränsvärden som är på väg att föråldras. Koldioxidutsläppen ligger inte på en godtagbar nivå med beaktande av samverkan med andra projekt. De stora mängderna koldioxid och spridningen av den i miljön togs upp i åsikterna. BaP-simulationen innehåller osäkerheter och i beräkningen bör strängare målvärde tillämpas. Kemisk analys av damm saknas. VOC-föreningar och partikelmängderna bör förtydligas. EU:s och WHO:s preciserade anvisningar och direktiv bör beaktas. Konsekvenserna av kylvattnet som leds ut i havet bör bedömas mera ingående. Av bedömningsbeskrivningen framgår inte hur vatten som uppstår i processen och som innehåller svavel och andra giftiga föreningar kommer att renas och avledas. En plan om att förebygga förorening av grundvattnen bör framföras. Behandlingen av sura sulfatjordar kan öka mängden sur avrinning. Dagvattenhanteringen bör preciseras när det gäller hur man hindrar gifter från att läcka ut i dagvattnen och hur giftigt slam som eventuellt samlas i dagvattenbassängerna behandlas. Det bör även utredas hur Storträsket förbigås utan att skada träskets ekosystem och hur dagvatten som leds via dammen kommer att behandlas. Dagvattenbassängerna får inte utgöra en fara för djuren.

Ljus, buller och skakningar: I bedömningsbeskrivningen framförs inga metoder för att lindra konsekvenser av ljus, buller och skakningar under byggfasen och under drift.

Nedläggning av verksamheten: När verksamheten har avslutats bör verksamhetsområdet och byggnaderna rengöras enligt den kravnivå som myndigheten bestämmer.

Anläggningens processer, teknik och energieffektivitet bör vara bästa möjliga. Verksamheten får inte orsaka några som helst utsläpp i bebyggelsen, miljön, luften och vattendraget. I åsikterna framfördes att alternativ ALTO ska väljas.

30.6.2025

5 Bedömningsbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet samt kompetens hos dem som gjort beskrivningen

Kontaktmyndigheten har granskat bedömningsbeskrivningens tillräcklighet och kvalitet. Bedömningsbeskrivningen uppfyller innehållskraven som stadgas för en bedömningsbeskrivning i 19 § i MKB-lagen (252/2017) och 4 § i MKB-förordningen (277/2017). Beskrivningen innehåller inga sådana väsentliga brister som skulle hindra kontaktmyndigheten från att göra upp en motiverad slutsats om projektets betydande miljökonsekvenser.

Kontaktmyndigheten anser att det är bra att ett mindre genomföringsalternativ ALT1a har tagits med för granskning efter programskedet.

Enligt kontaktmyndighetens åsikt har väsentliga strategier, mål och planer för projektet beskrivits tillräckligt väl i bedömningsbeskrivningen. Konsekvenserna för människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, marken, grundvattnet, luftkvaliteten, klimatet, skyddsområdena, samhällsstrukturen, landskapet och kulturmiljön, utnyttjandet av naturresurserna samt samverkan med andra projekt har bedömts tillräckligt. Även bedömningen av konsekvenser på grund av olyckor och undantagssituationer är tillräckliga i detta skede av planeringen.

Beskrivningen innefattar ett lättfattligt sammandrag. Konsekvensbedömningen är uppdelad i tydliga stycken och för alla konsekvenser som bedöms presenteras beskrivning av nuläget, bedömningsmetoder och osäkerhetsfaktorer, konsekvenser under byggfasen och drift samt förebyggande och lindring av olägenheter. I delen som jämför alternativen presenteras ett sammandrag i tabellform. I bedömningsbeskrivningen framförs en utredning i tabellform om hur kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har beaktats. Kontaktmyndigheten anser att framställningssättet är bra och tydligt.

I beskrivningen framförs uppgifter enligt 33 § i MKB-lagen om kompetensen hos personerna som har gjort bedömningen. Bedömningen har utarbetats av 11 experter på Sweco Finland Oy. Personerna har 2–20 års erfarenhet samt behörig och mångsidig utbildning. Dessutom har två andra sakkunniga anlitats. I beskrivningen presenteras de som gjort bedömningen skilt för varje ansvarsområde.

I samband med samrådet och kontaktmyndighetens egen granskning har det kommit fram vissa brister och osäkerhetsfaktorer, som bör beaktas i samband med den fortsatta planeringen av projektet och tillståndsförfarandena i anslutning till det. Kontaktmyndigheten konstaterar följande om bedömningens brister:

30.6.2025

Konsekvensobjektens känslighet har beskrivits verbalt i bedömningsbeskrivningen och beträffande en del av konsekvensobjekten såsom grundvattnen och konsekvenserna för människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel förblir konsekvensobjektets känslighet oklar. För att göra rapporteringen tydlig borde konsekvensobjektets känslighet ha presenterats i en korstabellering.

Bifogat till bedömningsbeskrivningen finns en tabell med en utredning om hur andra myndigheters utlåtanden om bedömningsprogrammet har beaktats. Kontaktmyndigheten anser att framställningssättet är bra, men i tabellen saknas delvis hänvisningar till vilka kapitel i bedömningsbeskrivningen som utlåtandena har behandlats.

I kapitel 8 bedöms konsekvenserna för vattendraget och vattenorganismerna. Enligt konsekvensbedömningens tabell bedöms konsekvenserna för vattendraget och fiskbeståndet, men i texten lyfts även vattenarterna såsom åkergröda fram. I kapitel 15 har konsekvenserna för växtligheten och djurlivet bedömts som helhet och även i detta kapitel nämns åkergröda. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna för exempelvis direktivarterna borde ha framförts som egen bedömning för att göra konsekvensbedömningen tydlig.

I sitt utlåtande om MKB-programmet har kontaktmyndigheten konstaterat att naturutredningarna borde överensstämma med LUOPAS-guiden och vara tillräckligt aktuella. Kontaktmyndigheten konstaterar att endast naturutredningen från år 2017 täckte själva projektområdet. I naturutredningen framfördes inga kartor över rutter som man har gått längs/observationspunkter för andra arter än fladdermus. Projektområdet hade inte heller märkts ut på alla kartbilder som framförs i de separata utredningarna. Det var inte möjligt att granska andra observerade häckande fågelarters lägen förutom direktivarternas. Enligt bedömningsbeskrivningen har skogsdungarna i området kalhuggits till största del, varför naturutredningen inte anses beskriva projektområdets nuvarande tillstånd. Ovan nämnda aspekter medför osäkerhet i tolkningen av naturutredningarna och konsekvensbedömningen. Dagvattenutredningen som gjorts för detaljplansområdet Granholmsbacken I och II lyfter fram rännen som rinner från Lillträsket till den västra kanten av projektområdet (VattenL 2 kapitlet 11 §), men objektet saknas i bedömningsbeskrivningen.

I kapitel 20.4 hänvisas och beskrivs i bedömningen av samverkan till bedömningar och modelleringar som gäller luftkvaliteten i områdets andra projekt (Epsilon och Finnish Battery Chemicals Oy samt Freyer Battery Finland Oy). Med tanke på bedömningsbeskrivningens läsbarhet skulle det ha varit bra att presentera modelleringsresultaten i en bildbilaga.

I bedömningsbeskrivningen saknas en beskrivning av Granholmsbackens gällande detaljplaner.

6 Kontaktmyndighetens motiverade slutsats

På basis av bedömningsbeskrivningen, samrådsresponsen och egen granskning framför kontaktmyndigheten följande motiverade slutsats om de betydande konsekvenserna av projektet:

Enligt kontaktmyndighetens åsikt riktas projektets största, måttligt negativa konsekvenser till människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, klimatet och vattendraget. Miljökonsekvenserna av projektalternativ ALT1b är som helhet granskat större än i alternativ ALT1a. Enligt bedömningsbeskrivningen är det möjligt att anläggningen byggs i två skeden till en början med kapaciteten 20 000 t/a (ALT1a) för att senare utvidgas till kapaciteten 100 000 t/a (ALT1b).

I bedömningsbeskrivningen uppskattas att konsekvenserna som uppstår under byggfasen för människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel orsakas huvudsakligen av trafik, buller och utsläpp i luften. Konsekvenserna under drift hör samman med buller- och luftutsläpp, trafikkonsekvenser och förändringar i landskapet på grund av projektens samverkan. Måttligt negativa konsekvenser bedöms i alternativ ALT1b och konsekvenserna i alternativ ALT1a bedöms i sin helhet vara en aning negativa. Människornas hälsa uppskattas inte utsättas för direkta konsekvenser. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen är i rätt riktning. Kontaktmyndigheten konstaterar att ökningen av trafikmängderna i synnerhet under byggtiden kan inverka negativt på människornas levnadsförhållanden och trivsel bland annat i och med tilltagande bullerkonsekvenser och sämre trafiksäkerhet.

Enligt bedömningsbeskrivningen bedöms klimatkonsekvensernas betydelse med beaktande av indirekta positiva klimatkonsekvenser i sin helhet vara en aning negativa i båda projektalternativen. Kontaktmyndigheten påpekar att projektet kan ha både positiva och negativa klimatkonsekvenser, men att de nödvändigtvis inte utesluter varandra. Samverkan med andra projekt har bedömts vara måttligt negativa. Enligt kontaktmyndighetens åsikt är konsekvenserna för klimatet negativare än uppskattat i synnerhet i alternativ ALT1b i förhållande till de årliga utsläppen i landskapet. Kontaktmyndigheten påpekar att konsekvenserna av verksamheter utanför projektet inte kan beaktas som konsekvenser som direkt hör samman med projektet.

I bedömningsbeskrivningen bedöms att projektets konsekvenser för vattendraget och vattenorganismerna är en aning negativa under byggfasen, drift och när det gäller samverkan med andra projekt. Under byggtiden kan samverkan med andra projekt vara måttligt negativa. Bedömningarna av konsekvenserna för ytvattnen är huvudsakligen i rätt riktning. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbedömningen

30.6.2025

innefattar osäkerhet, som hänför sig till funktionen hos det gemensamma dagvattensystemet som planeras på industriområdet, och som riktas i synnerhet till vattenlagsenliga objekt som ligger utanför projektområdet, vilket betyder att samverkan kan vara större än uppskattat.

Motiveringar

Konsekvenser för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel

Luftkvalitet

I bedömningsbeskrivningen uppskattas projektet orsakar måttligt negativa konsekvenser under drifttiden för luftkvaliteten i båda projekialternativen. I alternativ ALT1b är konsekvensen större än uppskattat. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna som utsläppen från projektet orsakar i luften har bedömts på en tillräcklig nivå för ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning. På basis av modelleringen kan det konstateras att verksamheten orsakar utsläpp i luften, vilka har lindriga effekter på luftkvaliteten. Partikel-, svaveldioxid- och kväveoxidhalterna ligger dock klart under riktvärdena för luftkvaliteten. När det gäller VOC-utsläpp underskrids målvärdet som tillämpas i bedömningsbeskrivningen. I fråga om BaP- och PAH-koncentrationerna tillämpas i bedömningsbeskrivningen en s.k. baklängesmodellering, med vilken utredes den största tillåtna koncentrationen i utloppsgasen för att målvärdena för luftkvaliteten inte ska överskridas. Kontaktmyndigheten konstaterar att baklängesmodellering kan anses vara en tillräcklig metod för att fastställa koncentrationen i utloppsgasen och använda resultaten som källuppgift för anläggningsplaneringen. I den fortsatta planeringen bör aktuella gräns- och riktvärden för luftkvaliteten beaktas.

Buller

I alternativen ALT1a och ALT1b har bullerkonsekvenserna under byggtiden (jordbearbetning, sprängning, trafik) bedömts vara måttligt negativa och bullerkonsekvenserna under drifttiden en aning negativa. Bullerkonsekvenserna under drifttiden är en aning negativa i alternativen ALT1a och ALT1b. Kontaktmyndigheten konstaterar att bedömningen av bullerkonsekvenserna är tillräcklig. På basis av modelleringen överskrids inte bullerriktvärdena (Srf 933/1992) vid de närmaste störningskänsliga objekten. I den fortsatta planeringen bör uppmärksamhet fästas på processanordningar utomhus såsom till exempel fläktarnas källbullernivåer och tillräckliga bullerskydd.

Trafik

Under byggtiden hanteras en stor mängd jordmassor, vilket ger upphov till trafikkonsekvenser. Ökning av trafiken i området, särskilt den tunga trafiken, ökar risken för trafikolyckor, vilket kan försämra levnadsförhållandena i

30.6.2025

närområdena. Även trafikens konsekvenser i form av buller, vibrationer och damm kan påverka levnadsförhållandena och trivseln.

Kumulativa effekter

Samverkan såsom buller, vibrationer, damm och trafikökning kan framhävas i synnerhet om flera projekt genomförs samtidigt. Landskapskonsekvenserna riktas till de närmaste bostadsmiljöerna och friluftslederna, och enligt uppskattning kan de kumulativa konsekvenserna vara betydande.

Klimat

Klimatkonsekvenserna har bedömts på behörigt sätt genom att relatera utsläppen till de regionala utsläppen. Andelen utsläpp under drifttiden bedöms vara 99 % av utsläppen under hela livscykeln och de mest betydande konsekvenserna för klimatet uppstår av råmaterialen för produktionen och fyllnadsmaterialet för grafiteringsugnen. Utan påverkan av elenergiförbrukning och avfallsbehandling motsvarar de årliga växthusgasutsläppen i projektalternativ ALT1a cirka 3 % av de årliga utsläppen i landskapet Österbotten och i alternativ ALT1b är de årliga växthusgasutsläppen cirka 16 % av utsläppen i landskapet, vilket enligt kontaktmyndighetens åsikt är betydande på landskapsnivå. Projektet stöder inte målet i Österbotten om att landskapet ska vara kolneutralt före år 2050. Bedömningen av klimatkonsekvenserna är förknippad med många osäkerhetsfaktorer, som har identifierats i bedömningsbeskrivningen. Under drifttiden förbrukas 300–1500 GWh/a elektricitet beroende på alternativ. Kontaktmyndigheten konstaterar att den uppskattade årliga elförbrukningen är betydande.

Vattendrag och grundvatten

I projektområdet kan det finnas sura sulfatjordar. Kontaktmyndigheten påpekar att mätning av pH i terräng av markproverna som tas under byggtiden inte utesluter förekomsten av potentiellt sura sulfatjordar i området. Om pH mäts av ett markprov som tas av potentiellt sur sulfatjord innan jorden har syresatts, har pH-värdet ännu inte sjunkit och den potentiellt sura sulfatjorden förblir oidentifierad. Potentiellt sur sulfatjord förändras vid syresättning till sulfatjord exempelvis i samband med grävning och orsakar då liknande betydande försurningsproblem som sur sulfatjord. Därför måste man använda metoder, vilkas analyser ger information även om potentiellt sura sulfatjordar. Av ovan nämnda orsaker bör även uppföljning av försurning och vid behov neutralisering utföras efter byggfasen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att dagvattenhanteringen i projektområdet framförs mycket generellt. På basis av bedömningsbeskrivningen förblir det osäkert exempelvis huruvida fördröjningsbassängens kapacitet

30.6.2025

överensstämmer med de allmänna bestämmelserna i förslaget till detaljplan. I bedömningsbeskrivningen framförs att kraven på dagvattenfördröjning i projektområdet enligt planbestämmelsen är cirka 4 000 m³ i ALT1a och 10 000 m³ i ALT1b. Den preliminära dagvattenbassängens kapacitet i ALT1b är 2 500 m³. I bedömningsbeskrivningen nämns dessutom att i alternativ ALT1b behövs också fördröjningskapacitet under jorden.

Vattendragskonsekvenserna riktas särskilt till Storträsket och Lillträsket samt till rännilen som rinner från Lillträsket till projektområdets västra kant, som är ett objekt som bör skyddas enligt 2 kapitlet 11 § i vattenlagen.

Kontaktmyndigheten anser att konsekvenserna för grundvattnen är obetydliga, eftersom konsekvenserna inte riktas till klassificerade grundvattenområden eller vattenuttaget. Under byggtiden kan konsekvenser för grundvattnet undvikas med omsorgsfull planering och kontroll av dräneringsvattnens kvalitet. Kontaktmyndigheten påpekar att sänkning av grundvattnet i byggfasen kan förutsätta tillstånd enligt vattenlagen ifall sänkningen inte är tillfällig.

Djurlivet

Projektalternativen uppskattas inte ge upphov till skadliga konsekvenser för åkergrödan, eftersom föröknings- och levandsområdena skyddas med omsorgsfull dagvattenplanering i industriområdet. I projektets influensområde identifieras tre föröknings- och rastplatser enligt 78 § i naturvårdslagen för åkergröda, som finns i områdena Storträsket, Lillträsket och Furubacken. Surt avrinningsvatten kan utgöra en risk för vattenkvaliteten och djurlivet i avrinningsområdet som ligger nedanför projektområdet. På grund av att Storträsket och Lillträsket är så små är de också mycket känsliga för påverkan. I Toby-Laihela å är pH-värdet lågt redan nu. Konsekvenserna för djurlivet kan således vara större än uppskattat.

Växtlighet och naturtyper

Kontaktmyndigheten sammanfaller med bedömningen i beskrivningen, enligt vilken projektets konsekvenser för växtligheten bedöms vara måttligt negativa i båda projektalternativen på grund av att livsmiljön som förloras är omfattande. Projektområdets natur är redan kraftigt förändrad av mänsklig verksamhet, varför eventuella värdefulla och särskilt hänsynskrävande naturtyper och arter uppskattas ha försvunnit från området. Utredningarna som riktas till projektområdet anses inte längre avspegla projektområdets nuvarande tillstånd.

Markanvändning och samhällsstruktur

Projektet bedöms inverka måttligt positivt på markanvändningen och samhällsstrukturen. Kontaktmyndigheten konstaterar att detaljplansändringarna på Granholmsbacken ännu inte är i kraft och att

30.6.2025

Österbottens förbunds landskapsfullmäktige 7.4.2025 har godkänt Österbottens landskapsplan 2050.

7 Beaktas i den fortsatta behandlingen av projektet

Till ansökan om tillstånd för projektet bifogas bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens motiverade slutsats. Tillståndsmyndigheten får inte bevilja tillstånd för att genomföra projektet eller fatta annat därmed jämförbart beslut innan myndigheten har fått bedömningsbeskrivningen och den motiverade slutsatsen till sitt förfogande. Den motiverade slutsatsen bifogas till tillståndsbeslutet och i beslutet måste resultaten från samrådet om bedömningsbeskrivningen beaktas på behörigt sätt. Av beslutet måste det framgå hur bedömningsbeskrivningen och den motiverade slutsatsen har beaktats.

Tillståndsmyndigheten ska säkerställa att den motiverade slutsatsen är aktuell när tillståndsärendet avgörs. Den projektansvarige kan vid behov begära att kontaktmyndigheten ger sin åsikt om den motiverade slutsatsens aktualitet innan tillståndsärendet anhängiggörs. Behovet av att uppdatera slutsatsen kan exempelvis bli nödvändigt om projektet har förändrats eller det har gått lång tid sedan bedömningen.

8 Den motiverade slutsatsen och meddelande om den

Kontaktmyndigheten skickar den motiverade slutsatsen samt kopior av utlåtanden och åsikter om bedömningsbeskrivningen till den projektansvarige.

Den motiverade slutsatsen skickas för kännedom till de myndigheter som behandlar projektet, influensområdets kommuner, landskapsförbunden och andra berörda myndigheter.

Den motiverade slutsatsen samt utlåtanden och åsikter om beskrivningen är framlagda till påseende på miljöförvaltningens webbplats på adress: www.miljo.fi/shanshan-grafitanodmaterialfabrik-MKB och på myndighetens webbplats på adress www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten under 30 dagars tid.

9 Avgift, grunderna för fastställande av avgiften och möjlighet att begära omprövning

Avgiften är 11 400 euro.

30.6.2025

Avgiften som uppbärs för kontaktmyndighetens motiverade slutsats har fastställts i enlighet med ett vanligt projekt (14–23 dagsverken). Avgiften fastställs på basis av förordningen om NTM-centralens avgifter.

En betalningsskyldig som anser att det har skett ett fel i fastställandet av avgiften för den motiverade slutsatsen kan yrka på rättelse av NTM-centralen inom sex månader från dagen då den motiverade slutsatsen har utfärdats.

10 Tillämpade rättsnormer

Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 19 och 23 §

Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 4 §

Lag om grunder för avgifter till staten (150/1992) 8 §

Statsrådets förordning (794/2024) om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas och utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer år 2025 2 §.

Ärendet har behandlats i NTM-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för miljö och naturresurser.

Ärendet har föredragits av överinspektör Jonna Heinänen och avgjorts av ledande expert Jutta Lillberg-Puskala.

Detta dokument har godkänts elektroniskt i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Anteckning om elektroniskt godkännande finns på dokumentets sista sida.

11 Bilagor

Bilaga 1 Utlåtanden och åsikter

Bilaga 2 Anvisning om yrkande på rättelse av avgift